

Ivana Sobková: Specifika dětského a studentského divadla

Práce Ivany Sobkové je významná tím, že nabízí systematicky uspořádanou, praxí podloženou a prostudovanou a promyšlenou práci o dětském a studentském divadle, respektive o práci vedoucího souboru. Dosud měli studenti dramatické výchovy v písemné podobě k dispozici jen práci Aleny Palarčíkové, založenu na její práci s jednou skupinou žáků ZUŠ, kterou dovedla od Princezničky na bále k Tracyho tygrovi a zachytila přitom i svůj vlastní vývoj. Tedy přístup podstatný a důležitý, ale dílčí. A navíc práce vznikla v polovině 90. let!

Ivana Sobková hned v úvodu jasně vysvětluje svůj záměr uplatnit přístup systematicky a komplexně pojatý, což je vyjádřeno už v uspořádání kapitol, jejich následnosti i vnitřní struktuře každé z nich.

Už první kapitola **Kdo?** svědčí o tom, že jde o profesní zaměření hodně náročné, což popisuje i s konkrétními činnostmi a jejich příklady z vlastní praxe.

Vedoucí dětského a/nebo studentského souboru je pedagog, tvůrce- režisér, ale také organizátor, produkční i technik – z celého divadelního týmu snad jen uvaděčky a šatnářky nenahrazuje. Je to práce náročná jak na komplexní vzdělání, tak na energii, otevřenost osobnosti, na schopnost všechny složky propojovat, neboť žádná z nich není izolovaná. Hlavní problém vedoucího souboru vězí v jeho osobnosti, neboť musí být schopen plánovat a připravovat podněty i pomůcky všeho druhu, přitom být schopen přistoupit na návrhy a přínosy hráčů, umět je přijímat, ale i citlivě odmítat bez osobní kritiky, být pozitivní ve vztazích a chování k dětem a dospívajícím a podporovat je v jejich pozitivěch, ne kritizovat a „známkovat“ nedostatky.

Navazuje kapitola **S kým? – děti a studenti**, jinak řečeno vývojová psychologie a pedagogika. Nejobsáhleji se věnuje problému dětského herectví, přesněji řečeno dětského dramatického projevu. Obsah kapitoly tvoří rozbor a popis dramatického projevu v různých věkových kategoriích v souvislosti s vývojem myšlení mladších dětí a osobní zkušenost u starších a dospívajících. Přínosem je tabulka srovnávající herectví s „dětským herectvím.“ Zahrnuje odpověď na otázku, z čeho čerpá herec a z čeho dítě, a to u dětí do puberty a po ní. Zabývá se i rozdíly v míře ovládnutí vnější i vnitřní herecké techniky, způsobem a obsahem vstupu do role. V další tabulce autorka srovnává rozdíly dětských předpokladů

k dramatickému projevu podle vývojových stádií myšlení a z toho vyvozené rozdíly mezi simulací, alterací a charakterizací.

Neméně důkladně probírá Ivana Sobková i témata kapitoly CO – Inscenační proces jako cesta, jejímž předpokladem je bezpečné prostředí dodávající dětem a dospívajícím sebedůvěru a umožňuje jim e projev autentický a tvořivost v přátelské atmosféře kolektivu. Výklad přitom postupuje od volby tématu a předlohy a vytváření inscenačního plánu přes zkoušení a sběr materiál, tvarování a veřejné vystupování k reprízování, fixaci, kritice a reakci publika a k inscenačním procesům rozlišeným podle věku hráčů. Navazuje příklady z minulých inscenací svého souboru. Srovnává opět v tabulce postupy, které užila u inscenace *Justýna a upíři*, realizované se dětmi 10 -11 letými a *Kočího paláce* s týmiž dětmi po roce, když získaly zkušenosti v předchozí inscenaci. Zabývá se dále podobným způsobem autorskými inscenacemi se staršími žáky v tabulce srovnávající práci s dětmi 6-8 letými a 14 – 16 letými. Vyznačuje přitom v jaké míře a rozsahu se hráči podíleli na vzniku inscenace samostatnou tvorbou. Navazuje na to obdobný rozbor práce na inscenaci s historickou tematikou, založené na dokumentech a literární předloze

V přílohách pak najdeme scénáře tří klíčových inscenací souboru s komentáři: **Justýny a upírů**, **Kočího paláce** a **Gerty S.** Doplnkem této části jsou fotografie z inscenací.

Fundovaná práce Ivany Sobkové je podstatným příspěvkem k chápání dětského a studentského divadla, jeho okolností, prostředků a cílů. Její předností je soulad mezi teoretickými východisky, jejich vysvětlením a doložením příklady z vlastní praxe. Lze jí jen poděkovat za tuto práci, nejen učebnici pro studenty KVD, ale i studijní materiál pro uchazeče o studium stejně jako pro absolventy a praktiky všeho druhu.

18.10.2020.

prof. Eva Machková